

Գաւառս երբեմնեւ զմեզ քաջանորոգաց ի վեր-
 քերէն. — Եւքաբիբն օրհնանէ է ի Քաթիկոսոս-
 ինք Սեբաստացոց որով ինք 71: — Ի բարեբան զբարեբ-
 անէ որ Լէ Բարեբան անպիտան 8: Եւ ինք
 Պօլս Գաթիկոսն իսկն զմեզ յարար ընդ 5:

— Արժէ՞թ զթոյ դուրդիս թեան առաջին
նախնեայ շրջանը երեքը արթի օրը (Նոյեմբեր
2) գոյուած ըլլալով, առկէջ ետեւ մինչև առիւ

Երբ Արաղանն իրենց դիւղը մտնելուն
սկսեալ առողջապահական արհամարհող
սովորութեան կըմտցնեն, չկրցնելով
նստաւոր համար տնային տեղ մը պատրաստել
որոյ օդը մաքուր և անկողիններն յարմարագոյն
ըլլային: (Գ) Գործընկեր Օգրտութեանց արհմիութեան
գաղութներն իրենց և որդեակներն իրենց կէտն ու
նեցող մէկ մարդ մը չգտնուեցան, տեղ մը չը
պատրաստած ինչու ստիպմամբ կը հրաւիրեն զիւ
ղերնին: (Զ) Գործընկեր մէջ միմեկն առաջնորդարան
և իրենցինն տանապատիկ մաքրութեամբ վա
յելու՜ առաջնորդարան չկար որ Օգրտութեան
եղբայրը իրենցն առնէր կընստեցունեն և իրեն
իրենց բնական հայրն կը խնամեն:

Գանձ անկողինն փոխելուն. Արաղանը
երբ ծանր վտանգի մէջ կիշայ և երիտասարդ
ներ ուսումը կը շինեն և կը ջնջուցունեն, անկո
ղինը (որոյ համար լուսահոգին դեռ չծանրա
ցած իւր փորձաւորներուն) այս ալ անկողինն փոխ
մարտն անկողինն չէր ըսած է) ուսումը կը ջնջու
այն թրջածին վրայ. քիչ մը ժամանակ թողնէ յե
տոյ խելքերնին զլուսնին կողքայ փոխենը կը
սեն և կը փոխեն հետեւեալ վիճարանութեամբ:

- Պ. գնա. աղային տունէն
- «Չեմէ» մը բեր:
- Ենթ որ տունը չկայ —
- Դո՛ւ գնա. ին անէն ուղէ բեր,
- Եթէ երթամ ու չտան նը. ի՛նչ.
- Դո՛ւ ինչու չպիտի տան
- Ես չեմ կրնար երթալ
- Ա՛յ՛նչ այս իմաստով և փոխանքով կը լը
լայ. բայց նոյն իսկ լուսահոգին ի զոտ փոր
ժաւորն ալ կը շուարի վիճարաններուն վրայ:
- Զըլայ նը երդանը թերս դարձնենք
ներքէն դնենք — կըսեն ու կըսեն. այս է ե
րեք չորս անկողին փոխելին:

Խղճմամբ ըսածը. Եթէ Գարտիպակի այս
վիճարաններուն սրտին մէջ էութիւն ունենար
վերմակը «Չեմէ» ըլլալու չպիտի ծառայեր և
լուսահոգին կոնակի վրայ պառկելէն անհան
գիստ ըլլալով զիւ կուտէր պարտաւորեցէ՛ք աղիոգորմ
և աղեխարշ հառաչանքը չպիտի արձակէր:

Ա՛յ՛նչ արդարեւ Արաղանն իւր բարձրապատկ
ներու գործադրութեանն ակամայ և բռնի երես
դարձունելով արտասուելից խոստովանութենէ
և հաղորդութենէն վերջը հողին Լստուծոյ կա
ւանդէ:

Գանձ լուսային պարագաներուն որոց նը
կարողիր բուն իսկ լուսային ըրած է՝ տեղւոյս
երեւելեաց մէկ քանինն առջև ըսելով՝ «Բարաւոր
ես լուսայի ճակատը և ձեռքերը սպիտակ սրբե
լով՝ քահանայք ալ օծեցին և խրեցին ծածկե
ցին մինչև դերեղմանը փորութեան տուն. և
Երթ. Լ. փոխանորդ Տ. Երթեմ վարդա
պետն ալ այս կերպով իրեն պատմուած ըլլալը
հոս վկայեց:

Ես տարօրինակ լուսացումն ըլլալէ յետոյ
կը հարցունեն բժշկին այնպիսի բժշկական յայտնի
ճշմարտութիւն մը որ երկու անգամ երկուքը
քանի կը լլայի հաւասար անմիտ հարցումն մ'է:
Վճռելային էական և ծանուցեալ հանգամանքն
է համաձայն և տարափոխիկ ըլլալը, մանա
ւանդ մեռնելէ վերջը. այս բժշկին հարցունելու
գաղտնի նպատակինն ուրիշ բան չկրնար ըլլալ
եթէ ոչ նորա վկայութիւնն իրենց անգութ ան
կարեկիր և անպատուազիր նպատակին յարմար
յունենլ: Ահիկամիդացիք միմեկն չէին գիտեր այդ
ճշմարտութիւնը որ իրիկուան տաներկու և մէկ
ժամերու մեռնալները յաջորդ աւուր մինչև ժամը
երեք չորսը ամենքն ալ եկեղեցի բերելով հան
դիսապէս հողոյ կրտային. չէին կրնար իրենք ալ
այսչափ ուշացնել: Ահիկամիդացիք կիր չգործա

ծեղէն. համաձայնեալ հատման մէկ հատիկ աղ
նիւ և պատուական երանելոյ համար բժշկա
կան օրինաց մէջ խորութեամբ վարակելին զե
րենք պիտի դատաւարէր: Եթէ որ բժշկին չէր
կըսէ — ես կիրք խօսք չըրէ. այլ ըսի թէ եթէ
հանդիսապէս վաղը թաղել կուզէք իմ գոր
ծածով թօփ մը սպիտակ բաժնեւթա բերէք մար
մինը պատեցէք, մնաս չըլլար —

Գործընկերս իւր ըսածին ուղղակի պատաս
խանելը չեն. այլ առջեւ ըսածներուս գրեթէ
պակասը և հետցհետէ բոկելոյս ալ այն պիտի
ըլլայ մինչև ինքնին. մերկանայ այն ի գաղտնիս
դաւաղիր տակուութեան օգին որ նոյն Արաղա
նին Մաքնորդութենէ մինչև մահը կը շարու
նակէր:

Հանգուցեալ Արաղանին սիրոյն համար
որդեական երկիւղածութեամբ և գթով Եթէ
աշխատողներ ըլլային, հանգստանէն վերջը ե
ղած ծախքը չէր ուզուէր Լըռտ ստիպեալէն. այն
կը միշտ փաթեթելու կտաներուն համար
զոր մինչև ծախքը տալու յանձնառու չըլլար
չկրնար ընդունիլ. ասկէց կրնայ հետեւիլ թէ
հիւանդութեան տանն ծախուց կողմանէ արշափ
խնայութիւն ըրած ըլլալու են:

Անձաբոյ Խմբագիր, Հասարակութեան
երեք գանդաւոր իրաւունք չունիմ. որո՞ք թա
ղելու պատրաստուած տուններն կը գոչեն. թէ
խոչընցէ՛ք մե՛ք ալ անգամ մը քանենք: Արաղանին
ինչ վաղը Խաղաղ. Ժողովրդեան մէջէն աւելի
ջնքաւորութեամբ կը գոչէ արմաշացի ներկա
րոր Պ. Գէորգն՝ որ նոյն տանն Պարտիզակ
կը գտնուի առևտրոց առթիւ, և եկեղեցւոյ գա
լիթը Թաղուելոյ համար երկու հազար դահե
կան տալու կը լլայ եկեղեցւոյն, բայց ո՛վ մտիկ
կընէ:

Աւստի ամբողջ հասարակութիւն մը ան
ուանարկ ընելու չեմ յանգցնիր. այլ

Գատիժէ երեք երկիւղ չունիմք՝ ոչ հը
րապարակական և ոչ առանձնական, ընտր
ատեան կուզէ թող երեւակայէ, միայն կողա
չեմ որ ամէն գեղ զպրոց՝ և կառավարական
ցպով աղբքներ դողացնել անհնար ըլլալը յիշէ:

Ես է մեծարգոյ Խմբագիր, մեր ըսածն
և ըսելիքներն՝ և բիրաւոր պատիժներու սպառ
նալիքներու առջև երեք չածկելիքներն՝ զոր
խնդրելով պատուական լրագրոյդ մէկ անկէնը
գետեղել մնամ, և այլն

1865 հոկ. 17 Ոսկերիկ Թորոս

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ
Կարենաց Խաղաղութիւնը

Մի նախատեր մայրդ, ծերանալուն հա
մար. — Սողոմոն:

— Եղբարհիս մը անցնելիք օրերնիս սա
կաւաթիւ են, և մենք ալ ծոյլ գործաւորներ
ենք: Սակայն մեզ յանձնուած գործն՝ մեծ,
թուղանիս՝ առատ, և տէրերնիս խիստ է: —
Թաւաթոն:

— Խոսելու եղանակը սովորէ, մոլորութեան
կամ ստութեան մէջ չի յաւալու համար: — Խամայիլ:

— Ուրիշ մը վրայ նախանձեղ զանի մեծա
րել է: — Լօբման:

— Իշխանի մը պէտք է ժողովրդէնէն յա
ռաջ ինքզինքը ուղղել չմանկու համար այն
անպիտանին որ զծագրելու որոշած մարմնոյն
չօրքը մարմինէն յառաջ գծելու կենէ: —
Սողոմոն:

— Կնոջ մը առաքինութեան ամենէն ընտիր
պահապանն է տգեղ դէմք մը: — Գիւրգինէս:

— Երբ որ մը մէկը իմաստունի մը հար
ցուց թէ՛ ինչու համար միշտ անհոգ ես, «ո

րովհետեւ, պատասխանեց, բան մը չունենալուս
համար որ և է կորուստ ընելու առիթ չունիմ:
— Գլուսարքոս:

— Օգուշայիր վախճանին հասնելէ, ո
րովհետեւ իշխու սկզբնաւորութիւն է: — Բե
ռիքէս:

— Եթէ աղքատ ես՝ դո՛ւ կըր վիճակէդ,
և այս կերպով միշտ քաւական հարուստ պիտի
ըլլաս: Եթէ հարուստ ես՝ իրրեւ աղքատ վար
ուէ, որպէս զի աղքատութեան մէջ ինչալու
ատենդ մեծ ցաւ չես ունենար: — Հեքարիտ:

— Եթէ կ'օղկէ ոսկին, բայց իր մարմ
նոյն մէկ մասն ամեն օր կ'ողկանայ, իսկ ոսկին
ալ փոշիին հետ պիտի խառնուի: — Ժիւտա
Հալէլի:

Մարդուս պէտք է միշտ պատերազմիլ
իւր գէշ կրից դէմ՝ աղէկներով: Եթէ չաջող
ղանք, յաղթելու՝ աղօթէ. Եթէ յաղթու
թիւնն ունենայ՝ մեռնիլը մօտեցած համարելու
է: — Գլէլ:

— Մորին մէջ եղած մէկ զղջում մը կը
նակին վրայ խարաղանի տան հարուածէն ա
ւելի նախապատիւ է: — Եօհանն:

— Գեղեցիկ է գիտութիւնը, բայց ալ ա
ւելի գեղեցիկ է պարկեշտութիւնը: — Լօղէ
Խալն: — Օխրա:

— Մի որ ուրիշն արժանիքը չպատուէր,
իրն ալ կ'որոտուի. իսկ ուրիշն արժանիքը ճանչ
նալն իրն ալ ճանցընել է: Խալն: — Օքայի:

— Եթէ քանի Տիւրքիկիւն զ'ստուած ի
տուն ընդունել է: — Գաւ: — Հալիմ:

— Եթէ ճշմարիտ գիտութեան նպատակն
է, Լստուած և բարեգործութիւն: — Հունա:

— Օգուշ կեցիր ուրիշն պատուոյն, ինչ
պէս քուկիկիդ: — Իշէլէլ:

— Եթէ բան յ'Լստուածոյ է բաց ի Լս
տուածափառութենէ: — Հանիւս:

— Երեք բառեր կան որ գէշ են չափա
զանցութեան մէջ. իսկ խիստ օգտակար և աղէկ
են պէտք եղածին չափ գործածուելով. Խոնք,
ալ ու քաղաքաւորութիւնը: — Թաւաթ:

— Որչափ որ բարձր աստիճանի ելնենք,
այնքան աւելի խոնարհ ըլլալու է ուրիշն առջև:
— Եպօհու:

— Երկու կարողութիւններ աշխարհիս կը
տիրեն. առաջն ու բէլլը. բայց սուրը գրիշէն ըս
տորին է: — Սողոմոն:

— Մեր ամենէն մեծ թշնամին մեր մար
մինն է: — Երիտտուէլ:

— Մի անձաբոյ փոքր բաները, որովհե
տեւ կրնան մեծնայ: — Կոստիաս:

— Եթէ հիւր եղբուն դժուարամարտու
թիւն ունենալու վախ չունենար և բժշկի կա
րօս չըլլար: — Եպօհու:

— Թշնամաց յաղթելու ամենէն ընտիր
միջոցն է ինքզինքը բարեգործել: — Իքիւուի:

— Հարաւորութիւնն անգարմանիկ հիւան
դութիւն մ'է: — Թաղէս:

— Համբերողն ամեն բանի կ'հասնի: —
Տեմօքրիտ:

— Մարդուս սիրտը լի է խորամանկու
թեամբ ձկներով լեցուն ունկանի մըման. ուն
կանին ակներէն մէկ քանին միշտ քակուելու կամ
բրդելու վրայ ըլլալով, միշտ ձկներէն մէկ քա
նին կրնան փախել: — Խալն Կապերալ:

— Պատասէր, ինչպէս կ'համարձակիս փա
փաքիլ ծիրանին: Կարելի չէ որ վաղը միջատը
ղքեղ գոցեն: — Ժիւտա Հալէլի:

— Երեք բան մարդուս ամենէն հաճելի
են. այսինքն՝ պիտոյքդ դնելու կարողութիւնդ,
կինդ ու հայրենիքդ: — Հանիւս:

Կորիւն իմաստութիւնն ալ անշուշտ ա
ւելի նախապատիւ պիտի ըլլար, եթէ միայն նախ
նեաց իմաստութեան արժէքը գիտնալով անոր
հետեւելու չափ քաջութիւն, սիրտ ու միտք ու
նենայինք:

ԽԵՐԱԳԻՐ ՏԵՕՐԷՆ
Մ. Բ. Իւրիշ-Յեան Է. Ս. Լուծահեան
Ի ՏՊ. Թ. ՏԻՎԻՏԻԱՆ Կ. Պ. ՎԵՋԻԻ ԽԱՆ